

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
TECHNICKÁ FAKULTA**

127263

POŽIARNA OCHRANA V BYTOVÝCH DOMOCH

2010

Karol Kováč

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
TECHNICKÁ FAKULTA**

POŽIARNA OCHRANA V BYTOVÝCH DOMOCH

Bakalárska práca

Študijný program:	Prevádzka dopravných a manipulačných strojov
Študijný odbor:	5.2.3. Dopravné stroje a zariadenia
Školiace pracovisko:	Katedra kvality a strojárskych technológií
Školiteľ:	Ing. Róbert Drlička

Nitra 2010

Karol Kováč

Čestné vyhlásenie

Podpísaný Karol Kováč vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Požiarna ochrana v bytových domoch“ vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry .

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak hore uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre, 25. marca 2010

Karol Kováč

Pod'akovanie

Chcel by som poďakovať všetkým, ktorí mi akýmkoľvek spôsobom pomohli pri spracovaní tejto bakalárskej práce. Moje poďakovanie patrí najmä školiteľovi, Ing. Róbertovi Drličkovi za pripomienky pri záverečnom spracovaní práce.

Osobitné poďakovanie patrí mojim rodičom a mojim najbližším, bez ich podpory a pomoci by som to určite nezvládol.

Abstrakt

KOVÁČ, Karol: *Požiarna ochrana v bytových domoch*. [Bakalárska práca]. Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre. Technická fakulta. Školiteľ: Ing. Róbert Drlička. Stupeň odbornej kvalifikácie : Bakalár (Bc.). Nitra, 2010. 54 s.

Bakalárska práca je zameraná na históriu požiarnej ochrany v bytových domoch.

Autor sa venuje popisu požiarnej ochrany ako aj legislatívnym predpisom, ktoré platili v minulom storočí.

Cieľom práce bolo oboznámiť sa s právnymi predpismi ochrany pred požiarmi a stručne popísať historický vývoj požiarnej ochrany od prvých zmienok ochrany pred požiarmi až po súčasnosť. Autor práce sa tiež v bakalárskej práci venuje požiarnej bezpečnosti stavieb, prevencii a štatistike požiarovosti v Slovenskej republike za roky 2007 a 2008.

Kľúčové slová: **Budova. Ochrana. Požiar. Prevencia. Zákon.**

Abstrakt

KOVÁČ, Karol: Fire prevention in apartment houses. [Bachelor thesis]. Slovak University of Agriculture in Nitra. Faculty of Engineering. Lector: Ing. Róbert Drlička. Level of qualification: Bachelor (Bc.). Nitra, 2010. 54 s.

Bachelor thesis is focused on the history of fire prevention in apartment houses.

The author describes fire prevention and fire safety legislation that were in force in last century.

The main goal of the bachelor thesis was familiarization with legal regulations of fire safety and short description of history development of fire prevention from first sign to present days. The author describes building fire safety, prevention and statistics of fires in Slovak republic in 2007 and 2008.

Key words: **Building. Fire. Law. Prevention. Safety.**

Obsah

Zoznam skratiek a symbolov

0 Úvod	10
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	12
1.1 V súčasnosti platné právne predpisy z požiarnej prevencie	12
1.1.1 Právne predpisy požiarnej bezpečnosti stavieb	13
1.1.2 Vykonávacie právne predpisy požiarnej bezpečnosti stavieb	13
2 Cieľ práce	16
3 Metodika práce	17
4 Výsledky práce	18
4.1 Vývoj legislatívy v oblasti požiarnej ochrany	18
4.1.1 Požiarny poriadok mesta Levice	20
4.1.2 Zákon č. 62/1950 Z.z. o ochrane pred požiarimi a inými živelnými pohromami	21
4.1.3 Zákon č 35/1953 Z.z. o štátnom požiarnom dozore a požiarnej ochrane	22
4.1.4 Zákon 18/1958 Z.z. o požární ochraně	23
4.1.5 Zákon 126/1985 Z.z. SNR o požiarnej ochrane	24
4.1.6 Zákon 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi	26
4.2 Požiarna bezpečnosť stavieb	27
4.2.1 Preventívne protipožiarne prehliadky	28
4.2.2 Dokumentácia ochrany pred požiarimi pre obytné budovy	29
4.2.3 Projektová a technická dokumentácia	31
4.2.4 Zásady protipožiarnej bezpečnosti v obytných budovách	32
4.3 Vyhláška MV SR č. 288/2000 Z.z.	32
4.4 Požiarne riziko STN 92 0201-1	34
4.5 STN 73 0834	35
4.6 Zásobovanie vodou na hasenie	37
4.7 Štatistika požiarovosti	38
4.7.1 Vybrané ukazovatele požiarovosti v SR za rok 2007	38
4.7.2 Vybrané ukazovatele požiarovosti v SR za rok 2008	39
4.7.3 Grafické porovnanie požiarovosti v rokoch 2007 a 2008	41
4.8 Prevencia pred požiarimi	43

5. Diskusia	48
6 Záver	51
Zoznam bibliografických odkazov	
Vyhlasenie o samostatnosti vypracovania bakalárskej práce	
Podakovanie	

Zoznam skratiek a symbolov

a pod. – a podobne

atď. – a tak ďalej

OPP – ochrana pred požiarmi

HaZZ – Hasičský a záchranný zbor

napr. – napríklad

NR SR – Národná rada Slovenskej republiky

NV SR – Nariadenie vlády Slovenskej republiky

resp. - respektíve

ods. - odstavec

písm. – písmeno

vyhl. – vyhláška

pozn. - poznámka

Z. z. – Zbierka zákonov

STN – Slovenská technická norma

Zb. – zbierka

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia

SNR – Slovenská národná rada

min. - ministerstvo

HN – hadicový naviják

Úvod

Oheň je zdrojom svetla, tepla, dymu a nežiaducich splodín. Hlavné zložky, bez ktorých by oheň nemohol existovať, sú vzduch (kyslík), látka podporujúca horenie (horľavina) a teplo. Ak jedna z týchto zložiek chýba, oheň a horenie ako ho poznáme nie je možné.

Oheň a teplo, ktoré vytvára, poznáme už odpradáva. Boli tu už dávno pred nami a dovoľujeme si tvrdiť, že boli jedným z článkov, ktoré zohrali významnú úlohu v našom vývoji. Stali sa neoddeliteľnou súčasťou nášho každodenného života i umierania. V praveku bol oheň pre našich predkov veľmi vzácny. Bol to dar od bohov, no zároveň i trest. Neskôr sme sa naučili si ho vytvoriť sami a používať ho spôsobom, kedy nám slúži ako najlepší sluha. Veľa krát sa z dobrého sluhu menil na zlého pána a jedinou zbraňou proti nemu bola voda či chlad.

Za požiar sa považuje každé nežiadúce horenie, pri ktorom vznikli škody na materiálnych hodnotách alebo ktorého následkom bola usmrtená alebo zranená osoba alebo uhynulo zviera. Za požiar sa považuje i nežiadúce horenie, pri ktorom síce nevznikla škoda, ale boli ohrozené životy alebo zdravie osôb a zvierat alebo materiálne hodnoty.

V dnešných moderných časoch hrá oheň a teplo, ktoré je jeho súčasťou, dôležitú úlohu v každodennom živote. Tepelná energia, ktorá vzniká pri horení, je využívaná takmer všade okolo nás. Či už sedíme v aute, varíme, zvárame, kosíme trávu či pustíme si rádio. Nebezpečenstvo vzniku požiaru je všade na blízku a preto sme si vybrali za predmet mojej bakalárskej práce boj proti nežiaducemu horeniu a to špecificky v domoch.

Naším prvotným cieľom v tejto bakalárskej práci bude pokúsiť sa priblížiť čitateľom problematiku ochrany pred požiarom v budovách. Pokúsime sa tiež čitateľa oboznámiť s platnou legislatívou zaoberajúcou sa touto problematikou a popísať aktuálne problémy v oblasti požiarnej bezpečnosti stavieb.

Prvá časť bakalárskej práce sa venuje v súčasnosti platným právnym predpisom v oblasti ochrany pred požiarom. Druhá a tretia kapitola sa zaoberá popisom cieľov a metodiky práce. Vo štvrtej kapitole, ktorá má názov *Výsledky* a je najobsiahlejšia sa budeme zaoberať viacerými témami. V prvej podkapitole sa budeme zaoberať históriou vzniku požiarnej ochrany, o prvých zmienkach o ochrane pred požiarom na Slovensku,

kde budeme hovoriť aj o *Požiarnej poriadku mesta Levice*, v ktorom sa autor tejto práce narodil a žije.

V druhej podkapitole sa zameriame na požiaru bezpečnosť stavieb, kde sa budeme snažiť načrtnúť spôsoby požiarnej ochrany bezpečnosti stavieb v súlade s platnou legislatívou. Vo ôsmej podkapitole sa zaoberáme vybranými ukazovateľmi požiarovosti v rokoch 2007 a 2008 na území Slovenskej republiky a snažíme sa tieto roky porovnať a vyhodnotiť ich. V podkapitole 4.9 sa venujeme aj Prevencii. Ako hovorí samotný názov, budeme sa zaoberať prevenciou pred vznikom požiarov.

V poslednej piatej kapitole bakalárskej práce s názvom Diskusia chceme stručne načrtnúť náš názor na ochranu pred požiarom a problémy s ktorými sa majitelia a správcovia bytových domov stretávajú v praxi.

Bakalársku prácu odporúčame všetkým, ktorých aspoň trochu zaujíma problematika požiarnej ochrany ako takej, problematika vzniku požiarnej ochrany a vzniku požiarov a prevencia pred vznikom požiarov, platná legislatíva a zákony o požiarnej ochrane, ale aj všetkým tým, ktorých daná téma zaujme. Našou ambíciou bolo poukázať a načrtnúť hlavných zdrojov vzniku požiarov a poukázať na legislatívu a zákony o požiarnej prevencii v rámci Slovenskej republiky.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 V súčasnosti platné právne predpisy

- *Zákon č. 315/2001 Z.z.o Hasičskom a záchrannom zbore,*
- *Zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi. [15]*

Vykonávacie právne predpisy z požiarnej prevencie

- *478/2008 O vlastnostiach, konkrétnych podmienkach prevádzkovania a zabezpečenia pravidelnej kontroly požiarneho uzáveru,*
- *605/2007 O vykonávaní kontroly protipožiarnej bezpečnosti elektrického zariadenia,*
- *401/2007 O technických podmienkach a požiadavkách na protipožiarnu bezpečnosť pri inštalácii a prevádzkovaní palivového spotrebiča, elektrotepelného spotrebiča,*
- *258/2007 O požiadavkách na protipožiarnu bezpečnosť pri skladovaní, ukladaní a pri manipulácii s tuhými horľavými látkami,*
- *611/2006 O hasičských jednotkách,*
- *169/2006 O konkrétnych vlastnostiach stabilného hasiaceho zariadenia a polostabilného hasiaceho zariadenia a o podmienkach ich prevádzkovania a zabezpečenia ich pravidelnej kontroly,*
- *162/2006 O vlastnostiach, konkrétnych podmienkach prevádzkovania a o zabezpečení pravidelnej kontroly hasičskej techniky a vecných prostriedkov na ochranu pred požiarmi,*
- *699/2004 O zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov,*
- *142/2004 O protipožiarnej bezpečnosti pri výstavbe a pri užívaní prevádzkarne a iných priestorov, v ktorých sa vykonáva povrchová úprava výrobkov náterovými látkami,*
- *96/2004 ktorou sa ustanovujú zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov,*
- *94/2004 ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb,*

- 726/2002 ktorou sa ustanovujú vlastnosti elektrickej požiarnej signalizácie, podmienky jej prevádzkovania a zabezpečenia jej pravidelnej kontroly,
- 719/2002 ktorou sa ustanovujú vlastnosti, podmienky prevádzkovania a zabezpečenie pravidelnej kontroly prenosných hasiacich prístrojov a pojazdných hasiacich prístrojov,
- 123/2002 ktorou sa ustanovuje katalóg činností v Hasičskom a záchrannom zbore
- 121/2002 O požiarnej prevencii,
- 55/2002 ktorou sa určujú sídla a územné obvody krajských riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru a sídla hasičských staníc MV SR podľa § 5 ods.2 zákona č.315/2001 Z.z.o Hasičskom a záchrannom zbore,
- 124/2000 ktorou sa ustanovujú zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach s horľavými plynmi a horenie podporujúcimi plynmi. [15]

1.1.1 Právne predpisy požiarnej bezpečnosti stavieb

- Zákon č.109/1998 Z.z.- Zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) - úplné znenie zákona č.50/1976 Zb.
- Zákon č. 237/2000 Z.z. - Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.50/1976 (Stavebný zákon).
- Zákon č. 314/2004 Z.z.- Zákon o stavebných výrobkoch (úplné znenie zákona 90/1998 Z.z. o stavebných výrobkoch, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom 264/1999 Z.z., zákonom č. 413/2000 Z.z. a zákonom č. 134/2004 Z.z.).
- Zákon č. 314/2001 Z.z. - Zákon o ochrane pred požiarmi.
- Zákon č. 562/2005 Z.z. - Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 314/2001 o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 438/2002 Z.z. - Zákon, ktorým sa mení č. 314/2001o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov. [9]

1.1.2 Vykonávacie právne predpisy požiarnej bezpečnosti stavieb

- Vyhláška MŽP SR 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

- *Vyhláška MV SR 158/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú skupiny stavebných výrobkov s určenými systémami preukazovania zhody a podrobnosti o používaní značiek zhody.*
- *Vyhláška MV SR 94/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.*
- *Základné normy a právne predpisy pre projektovanie požiarnej bezpečnosti stavieb:*
 - *Vyhláška MV SR 699/2004 Z.z.o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.*
 - *Vyhláška MV SR 719/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú vlastnosti, podmienky prevádzkovania a zabezpečenie pravidelnej kontroly prenosných hasiacich prístrojov a pojazdných hasiacich prístrojov.*
 - *Vyhláška MV SR 285/2001 Z.z., ktorou sa určujú vlastnosti požiarnych uzáverov, podmienky ich prevádzkovania a zabezpečenia ich pravidelnej kontroly.*
 - *Vyhláška MV SR 288/2000 Z.z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na požiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.*
- *Nariadenie vlády SR č. 444/2001 Z.z.o požiadavkách na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.*
- *STN 92 0111 Protipožiarne zariadenia. Grafické značky pre výkresy požiarnej ochrany.*
- *STN 92 0201-1 Spoločné ustanovenia, Časť 1: Požiarne riziko, veľkosť požiarneho úseku.*
- *STN 92 0201-1 Z1 Spoločné ustanovenia, Časť 1: Požiarne riziko, veľkosť požiarneho úseku – Zmena 1.*
- *STN 92 0201-1 Z2 Spoločné ustanovenia, Časť 1: Požiarne riziko, veľkosť požiarneho úseku – Zmena 2.*
- *STN 92 0201-2 Spoločné ustanovenia, Časť 2: Stavebné konštrukcie.*
- *STN 92 0201-3 Spoločné ustanovenia, Časť 3: Únikové cesty a evakuácia osôb. [9]*
- *STN 92 0201-4 Spoločné ustanovenia, Časť 4: Odstupové vzdialenosti.*
- *STN 92 0202-1 Vybavovanie stavieb hasiacimi prístrojmi.*
- *STN 73 0833 Budovy na bývanie a ubytovanie.*
- *STN 73 0833 Z5 Budovy na bývanie a ubytovanie – Zmena 5.*
- *STN 73 0833 Z6 Budovy na bývanie a ubytovanie – Zmena 6.*
- *STN 73 0833 Z7 Budovy na bývanie a ubytovanie – Zmena 7.*
- *STN 73 0833 Z8 Budovy na bývanie a ubytovanie – Zmena 8.*

- *STN 73 0834 Zmeny stavieb.*
- *STN 73 0834 Zb Zmeny stavieb – Zmena b.*
- *STN 73 0834 Z4 Zmeny stavieb – Zmena 4.*
- *STN 73 0834 Z5 Zmeny stavieb – Zmena 5.*
- *STN 73 0844 Sklady.*
- *STN 73 0873 Požiarne vodovody.*
- *STN 73 0873 Z1 Požiarne vodovody - Zmena 1.*
- *STN 73 0873 Z2 Požiarne vodovody - Zmena 2.*
- *STN 73 0873 Z3 Požiarne vodovody - Zmena 3.*
- *STN 73 0873 Z4 Požiarne vodovody - Zmena 4.*
- *STN EN 54-3 (92 0404) EPS, Časť 3: Zariadenia akustickej poplachovej signalizácie požiaru.*
- *STN EN 54-3 (92 0404)/A1 EPS, Časť 3: Zariadenia akustickej poplachovej signalizácie požiaru – Zmena A1.*
- *STN EN 54-3 (92 0404)/A2 EPS, Časť 3: Zariadenia akustickej poplachovej signalizácie požiaru – Zmena A2.*
- *STN EN 13501-1 Klasifikácia požiarnych charakteristík stavebných výrobkov a prvkov stavieb, časť 1: Klasifikácia využívajúca údaje zo skúšok reakcie na oheň.*
- *STN EN 13501-2 Klasifikácia požiarnych charakteristík stavebných výrobkov a prvkov stavieb, Časť 1: Klasifikácia využívajúca údaje zo skúšok požiarnej odolnosti. [9]*

2 Cieľ práce

Cieľom bakalárskej práce je Popísať históriu, metódy a trendy v zabezpečení požiarnej bezpečnosti bytových domov. Pomocou vyhodnotenia vývoja a súčasný stav v oblasti požiarnej ochrany a legislatívy, ktorá ju upravuje. Tento prehľad by mal slúžiť ako pomôcka pre projektantov budov, požiarnych technikov a špecialistov požiarnej ochrany.

3 Metodika práce

Aby bolo možné splniť cieľ mojej práce budem postupovať nasledovne:

- vyšpecifikujem právne predpisy z požiarnej prevencie, vykonávacie predpisy z požiarnej prevencie a právne predpisy bezpečnosti stavieb,
- popíšem stručne vývoj legislatívy požiarnej ochrany od začiatkov až po súčasnosť,
- stručne popíšem jednotlivé zákony ochrany pred požiarimi, ktoré boli prijaté za posledných 50 rokov
- popíšem prevenciu požiarov,
- popíšem spôsoby požiarnej ochrany bezpečnosti stavieb,
- popíšem jednotlivé ukazovatele požiarovosti za roky 2007 a 2008 a graficky ich porovnáam,
- stručne načrtnem problémy majiteľov a správcov budov s ktorými sa stretávajú v praxi.

Pri snahe o získanie štatistických údajov o požiarovosti v Slovenskej republike sme narazili na problémy so získaním relevantných podkladov. Tieto súvisia so zákonom o ochrane osobných údajov. Po dlhšom hľadaní sa nám podarilo získať údaje za roky 2007 a 2008 zverejnené Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Údaje za rok 2009 ešte nie sú k dispozícii, nakoľko spracovanie údajov z jednotlivých staníc Hasičského a záchranného zboru je časovo náročné. Údaje za roky 2007 a 2008 sme spracovali do grafickej formy pre lepšiu vypovedateľnosť.

4 Výsledky práce

4.1 Vývoj legislatívy v oblasti požiarnej ochrany

Požiarňa ochrana, alebo „ochrana pred požiarmi“ a prevencia má svoje počiatky už v starom Ríme, kde sa zriaďovali požiarne stanice s otrokmi na začiatku mesta, ktorých používali na hasenie požiarov. Otroci boli odmeňovaní za túto službu slobodou a rovnosťou po odslúžení si daného obdobia. Zabezpečovali i prevenciu v domoch a zasahovali pri nepokojoch kde nahrádzali terajšiu políciu. [1]

Myslím, že ochrana pred požiarmi má korene v úplných počiatkoch nášho zrodu, keď sa naši predkovia dostali prvý krát k ohňu a zistili, že páli a vie ničieť, no i pomáhať, keď robí to, čo chceme aby robil.

V Rakúsko – Uhorsku, ku ktorému patrilo aj Slovensko, vydal v roku 1788 cisár Jozef II. prvý požiarňový poriadok, na ktorý postupne nadväzovali ďalšie úpravy. V roku 1888 vyšlo v bývalom Uhorsku nariadenie, podľa ktorého musí byť v každej obci s najmenej 50 domami zriadené hasičstvo. Našli sa však aj také mestá a obce, ktoré si hasičské zbory, alebo spolky zriadili už pred vydaním tohto nariadenia. Patril medzi ne aj Pressburg (Bratislava), ktorý si v roku 1867 založil dobrovoľný hasičský zbor a zakrátko nato bol jedným z najlepšie organizovaných, vyzbrojených a vyzbrojených hasičských zborov v okolí. Magistrát mesta už v roku 1400 vydal Poriadok pri hasení požiaru v meste, ktorý platil až do roku 1769. V 25 paragrafoch ukladal konkrétne povinnosti nielen majiteľom domov, ale aj kominárom, murárskym majstrom i ďalším remeselníkom. [1]

Po vzniku samostatnej Československej republiky bol v decembri 1919 ustanovený Zväz dobrovoľného hasičstva Československa. V roku 1922 bola v Trenčíne ustanovená Slovenská zemská hasičská jednota, ktorá napríklad v roku 1939 združovala v 79 okresných hasičských jednotách až 3 221 dobrovoľných hasičských zborov so 65 471 členmi. [1]

Profesionálne hasičské jednotky po roku 1918 existovali len v niektorých väčších mestách. V ostatných mestách a obciach sa starostovia opierali o predpisy prevzaté z Rakúsko - Uhorska. Umožňovali im prenášať zodpovednosť za hasenie požiarov na dobrovoľné hasičské zbory, avšak ich materiálne potreby riešili len čiastočne. V niektorých mestách boli dobrovoľné hasičské zbory posilnené mestskými zamestnancami, najmä vo funkciách strojníkov, prípadne veliteľov. [1]

Prvým prijatým zákonom v tejto oblasti po druhej svetovej vojne v bývalom Československu bol zákon č. 62/1950 Zb. o ochrane pred požiarmi a inými živelnými pohromami. Ochrana pred požiarmi (príloha č.1) sa dostala do pôsobnosti ministerstva vnútra. V krajoch a okresoch ju začlenili pod národné výbory. Výkonnými zložkami sa stalo dobrovoľné hasičstvo, hasičstvo z povolania alebo závodné hasičstvo. Hasičstvo z povolania museli zo zákona zriadiť všetky obce a mestá s počtom obyvateľov nad 50 000, prípadne aj mestá s menším počtom obyvateľov, ak tak rozhodol krajský národný výbor. [1]

Zákomom č. 35/1953 Zb. o štátnom požiarom dozore a požiarnej ochrane došlo k zásadnej reorganizácii ochrany pred požiarmi. Zodpovednosť za protipožiarnu bezpečnosť mali podľa vymedzenej príslušnosti národné výbory, orgány štátneho požiarneho dozoru a minister vnútra. Na tento účel bola v rámci ministerstva vnútra zriadená Ústredná správa štátneho požiarneho dozoru a na Slovensku v rámci povereníctva vnútra Oblastná správa štátneho požiarneho dozoru. [1]

Výkonnými zložkami sa stali verejné a závodné hasičské jednotky. Organizácia profesionálnych verejných hasičských útvarov a výkon služby v nich boli prispôsobené zásadám platným pre vojenské útvary. Pre príslušníkov v orgánoch štátneho požiarneho dozoru a v hasičských útvaroch boli zavedené rovnošaty a hodnosti zodpovedajúce vojenským hodnostiam s označením príslušnosti k zložke požiarnej ochrany. V roku 1958 došlo prijatím zákona č. 18/1958 Zb. k ďalším zmenám. Štátne orgány na úseku ochrany pred požiarmi boli podriadené národným výborom a niektoré pôsobnosti sa preniesli na dobrovoľnú organizáciu - Československý zväz požiarnej ochrany. [1]

V roku 1960 v rámci územnosprávnej reorganizácie štátu došlo na Slovensku k obmedzeniu alebo zrušeniu niektorých kompetencií. Zrušené boli povereníctva a tým aj pôsobnosť v riadení vecne príslušných odvetví štátnej správy i hospodárskej sféry. Vytváraním podmienok na reformné spoločenské zmeny v unitaristickom Československu došlo v októbri 1968 k prijatiu ústavného zákona o Československej federácii. Na jeho základe prešla pôsobnosť v riadení štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi do výlučnej pôsobnosti slovenskej vlády a jej ministerstva vnútra. V rámci tohto ministerstva bola zriadená Hlavná správa požiarnej ochrany s príslušnými kompetenciami v riadiacej, koordinačnej, finančno-ekonomickej, personálnej i legislatívnej oblasti. V decembri roku 1985 prijala Slovenská národná rada nový zákon o požiarnej ochrane, na základe ktorého došlo k zriadeniu jednotne organizovaného a riadeného Zboru požiarnej ochrany. Predpoklady pre ďalšie zásadné systémové zmeny

v oblasti ochrany pred požiarimi nastali prijatím novej komplexnej právnej úpravy v júli 2001. [1]

4.1.1 Požiarny poriadok mesta Levice (skrátенý preklad z maďarčiny)

Požiarny poriadok mesta Levice bol schválený 21. septembra 1843 a je dodnes dochovaný v mestskom múzeu v Leviciach. Jeho znenie je nasledovné :

- a) *Každý majiteľ musí mať pri svojom dome rebrík a aspoň 40 – litrovú nádobu s vodou. Dodržiavanie tohto príkazu budú každé dva týždne kontrolovať desiatkari vo svojich obvodoch. Majitelia, ktorí tento príkaz porušia, zaplatia do mestskej požiarnej pokladnice 1 forint a ich mená z času na čas budú zverejnené.*
- b) *Do jedného roka od vydania tohto poriadku musí byť v každom dome tehlový alebo kamenný komín. Majiteľ, ktorý neuposlúchne tento príkaz, bude prinútený uhradiť náklady spojené so zriadením komína, čo zabezpečí magistrát.*
- c) *V každej desiatke sa budú stavať nočné hliadky z obyvateľov, bez ohľadu, či je to poddaný alebo zeman.*
- d) *Okrem dvoch už existujúcich striekačiek mesto si zadováži : 4 lajty, 22 rebríkov, 30 malých hákov, 4 veľké háky a 400 kožených vedier. Podobne zabezpečí na žiadúcich miestach v meste 400 – 500 litrové kade s vodou.*
- e) *V prípade vypuknutia požiaru v meste, okrem obyvateľov postihnutej desiatky, všetci muži sa dostavia na miesto nešťastia. Prisažní a desiatkari, budú dozerať, či sa všetci dostavili s určeným náradím. Kto ako prvý zapriahne do striekačky alebo lajty, dostane 2 forinty odmeny z mestskej pokladnice. Ten obyvateľ ktorý má doma kone a k požiaru dôjde bez záprahu, bude potrestaný. [2, s. 31]*
- f) *Pre úspešné vedenie hasiacich prác sa určuje :*

Obyvatelia 1. desiatky ako aj vnútornej ulice, ak nie sú záprahy, urýchlene zabezpečia ručné pretiahnutie striekačiek na miesto nešťastia a ťahajú pumpu. Ako kormidelníci pre striekačky určujú sa členovia zámočníckeho cechu pod vedením majstrov Scheneidera a Smatanayho, ako aj medenára Ondreja Juhásza. Obyvatelia 2.,3. a 4. desiatky budú zabezpečovať dodávku vody, a to tak, že 2. a 3. desiatka zásobuje striekačky a 4. desiatka pracuje podľa pokynov dozorcov.

Obyvatelia 5.,6. a 7. desiatky budú pracovať s hákmi. Obyvatelia 8. a 9. desiatky spolu s tesárskymi majstrami budú mať na starosti rúcanie striech. Obyvatelia 10. desiatky budú dovážať v lajtoch vodu. Obyvatelia 11. desiatky budú tvoriť zálohu a po príchode pomoci z okolitých dedín budú pomáhať donášať vodu.

- g) Za strechu, ktorú bude treba zrútiť, aby sa čelilo šíreniu požiaru, a majiteľ nemá požiarnu poisťku, dostane z mestskej požiarnej pokladnice 10 % podpory z výšky utrpenej škody a bude mu poskytnutá aj manuálna pomoc pri obnove.*
- h) Po každom požiari bude zvolané zhromaždenie, kde sa zovšeobecnia získané poznatky, uskladní sa hasiace náradie. Nedostatky na hasiacom náradí treba ihneď odstrániť.*
- i) Hasiace náradie bude uskladnené v tej desiatke, ktorá ho má na starosti. Osobne zaň ručia desiatkari.*
- j) Odpad vzniknutý po požiari budú odstraňovať z mesta na vozoch obyvatelia, ktorí majú voľy. [2, s. 31]*

4.1.2 Zákon č. 62/1950 Z.z. o ochrane pred požiarmi a inými živelnými pohromami

Za posledných 60 rokov prešla legislatíva v oblasti OPP rozsiahlymi zmenami. V roku 1950 bol schválený zákon o ochrane pred požiarmi a inými živelnými pohromami č. 62/1950 Z.z.. Skladal sa z piatich častí. Prvá časť upravovala súčinnosť obyvateľstva a druhá časť bola venovaná požiarnej ochrane, ktorá stanovovala nasledovné úlohy:

- Zriaďiť v obci hasičstvo, obstarat' a udržiavať k účelom miestnej požiarnej ochrany vecné prostriedky a vykonávať požiarne prehliadky.
- Miestne národné výbory si pri plnení úloh poskytujú vzájomnú pomoc.
- Okresné a krajské národné výbory sa starajú vo svojom obvode, ak tieto úlohy nie je schopný splniť podriadený národný výbor v pôsobnosti požiarnej ochrany.
- Možnosť národného výboru povolať právnické osoby alebo iné súbory osôb, a preniesť na nich úlohy k ochrane pred požiarmi.
- Opatrenia v obore.
- Ústredný dohľad a riadenie.
- Úlohy a podmienky hasičstva dobrovoľného, z povolania alebo závodného.
- Povolanie do služby v hasičstve.

- Odborný dohľad.
- Opatrenia prostriedkov.
- Úhrada nákladov.
- Opatrenia vecných prostriedkov požiarnej ochrany.
- Zmocnenie k úpravám v obore požiarnej ochrany.
- Trestné ustanovenia.
- Požiarna ochrana v baníctve.
- Účinnosť a prevedenie. [3]

V tretej časti bolo určené, aké úlohy má hasičstvo dobrovoľné, hasičstvo z povolania, vo štvrtjej časti boli riešené náklady spojené s ochranou pred požiarom a v piatej sa zrušilo v tej dobe platné vládne nariadenie č. 30/1942 Sb., o veciach požiarnej ochrany. [3]

4.1.3 Zákon č 35/1953 Z.z. o štátnom požiarnej dozore a požiarnej ochrane

Zákon č. 35/1953 Z.z. o štátnom požiarnej dozore a požiarnej ochrane vstúpil do platnosti 24. 3. 1953 a rušil predchádzajúci zákon. V tomto zákone bolo cítiť zmeny v smerovaní spoločnosti a tieto zmeny sa prenášali do tvorby zákonov.

Zákon hovoril o potrebe masovej spolupráce občanov a zlepšení ich činnosti. Hovoril o zriadení orgánu štátneho požiarneho dozoru tak, aby požiarnej ochrana mohla úspešne plniť svoje úlohy. Dozor nad riadením požiarnej ochrany vykonával minister vnútra. [4]

V krajoch, okresoch a v mestách, ktoré určí minister vnútra, sa zriadili :

- krajské správy štátneho požiarneho dozoru,
- okresný inšpektorát štátneho požiarneho dozoru,
- mestské, prípadne i obvodné inšpekcie štátneho požiarneho dozoru.

Určili sa úlohy orgánov štátneho požiarneho dozoru. Boli to :

- príprava a vydávanie právnych predpisov, smerníc, pokynov a technických noriem v obore požiarnej ochrany.
- kontrola plnení protipožiarnej opatrení,

- organizácia, výcvik, použitie a zvýšenie akcieschopnosti jednotiek požiarnej ochrany a výchova občanov v obore požiarnej ochrany,
- príprava a prevedenie požiarnej ochrany po stránke vecnej,
- kontrola projektov a výstavby objektov, bol kladený dôraz na požiadavku požiarnej ochrany,
- organizácia, rozvíjanie zlepšovateľskej činnosti v obore požiarnej ochrany. [4]

Orgány štátneho požiarneho dozoru mali pri výkone svojich úloh právo :

- vstupovať do závodov a budov za účelom prehliadok,
- požadovať správy a doklady o stave protipožiarneho opatrení,
- dávať záväzné pokyny k odstráneniu zistených závad v oblasti požiarnej ochrany a vykonávať všetky nutné opatrenia k zaisteniu požiarnej bezpečnosti,
- vyšetrovať príčiny požiaru,
- ukladať osobám zodpovedným za porušenie predpisov sankcie,
- oznamovať k trestnému stíhaniu osoby, ktoré porušili predpisy v obore požiarnej ochrany,
- právo nariadiť zastavenie výroby, ak hrozilo bezprostredné nebezpečenstvo vzniku požiaru. [4]

4.1.4 Zákon 18/1958 Z.z. o požární ochraně

Zákon 18/1958 bol doplnený a viac rozvinutý. Kládol dôraz na úlohy národných výborov a ich výkonných orgánov. O rozvoj ochrany pred požiarom sa mali starať národné výbory a ich výkonné orgány za pomoci dobrovoľných organizácií hlavne Československý zväz požiarnej ochrany. [5]

Národné výbory a ich výkonné orgány riadili, organizovali a kontrolovali požiaru ochranu vo svojich obvodoch. K jej zaisteniu boli oprávnení vydávať obecné právne predpisy a robiť všetky potrebné opatrenia ochrany pred požiarom. Mali na starosti preventívnu požiaru ochranu a starali sa o odstránenie zistených požiarom závad. Zaisťovali tiež prostriedky pre dobrovoľné jednotky požiarnej ochrany a pre verejnú požiaru ochranu v obci. Mestské (okresné) národné výbory hradili osobné náklady na verejnú požiaru útvar, a tiež i náklady spojené s opatrovaním, zriadením a udržovaním vecných prostriedkov požiarnej ochrany pre tieto útvar. [5]

V § 11 sa podrobnejšie popisujú základné úlohy Československého zväzu požiarnej ochrany . Patrili medzi ne napr.:

- napomáhať národným výborom a ich výkonným orgánom, ostatným štátnym orgánom a závodom v boji proti požiarom.
- popularizovať otázky požiarnej ochrany medzi občanmi, získavať ich a pripravovať k aktívnej účasti na vykonávaní požiarnej ochrany,
- organizovať domové požiarne hliadky a ich školenie (výcvik dobrovoľných jednotiek požiarnej ochrany), vykonávať požiarne prehliadky v obytných domoch a v menších závodoch vrátane poľnohospodárskych. [5]

Zákon hovoril podrobnejšie aj o druhoch hasičských jednotiek a ich úlohách. Výkonnými zložkami požiarnej ochrany boli verejné a závodné jednotky požiarnej ochrany; a to požiarne útvary, požiarne zbory a požiarne hliadky. Ich úlohou bolo zdolávať požiare a iné živelné pohromy a nehody, požiarom predchádzať a k tomuto účelu vychovávať občanov. [5]

4.1.5 Zákon 126/1985 Z.z. SNR o požiarnej ochrane

Zákon č. 126/1985 Z.z. sa skladal sa z ôsmich častí, v ktorých boli zhrnuté poznatky z predošlých zákonov a bol doplnený o ďalšie nástroje požiarnej ochrany. [6]

V prvej časti „povinnosti orgánov, organizácii a občanov na úseku požiarnej ochrany“ boli určené povinnosti :

- a) ústredných orgánov,
- b) nadriadených orgánov,
- c) organizácii,
- d) technikov požiarnej ochrany,
- e) špecialistov požiarnej ochrany,
- f) iných pracovníkov poverených plnením úloh na úseku požiarnej ochrany,
- g) občanov. [6]

V zákone boli špecifikované povinnosti kedy a za akých okolností bolo nutné zriaďovať požiarne hliadky a požiaro-technickú komisiu, či vypracovávať dokumentáciu o požiarnej ochrane. Bolo určené kto zabezpečoval školenia a odbornú prípravu pracovníkov o požiarnej ochrane. V zákone bola tiež riešená pomoc pri zdolávaní požiarov a to za osobnej pomoci a vecnej pomoci. Tiež bolo riešené vyňatie

osôb, ktoré osobnú a vecnú pomoc nemuseli poskytnúť. Boli riešené náhrady výdavkov a vstup na nehnuteľnosti. [6]

V druhej časti „štátna správa na úseku požiarnej ochrany“ boli určené povinnosti a práva:

- a) ministerstva vnútra,
- b) národných výborov,
- c) krajských národných výborov,
- d) okresných národných výborov,
- e) miestnych národných výborov. [6]

Zákonom bolo určené, čo všetko spadá pod kontrolu a posudzovanie štátnym požiarным dozorom. Tiež boli určené orgány vykonávajúce štátny požiarный dozor a bola určená ich pôsobnosť a to pri vylúčení vecí z používania i zastavenia prevádzky a vykonávanie preventívnych požiarnych kontrol. [6]

V tretej časti „zbor požiarnej ochrany“ bolo riešené :

- a) postavenie a organizácia zboru požiarnej ochrany,
- b) pracovno-právne vzťahy príslušníkov Zboru požiarnej ochrany,
- c) sľub,
- d) pracovný pomer a skúšobná doba,
- e) prevelenie na inú prácu a preloženie,
- f) pracovná cesta pri plnení mimoriadnych úloh Zboru požiarnej ochrany,
- g) okamžité zrušenie pracovného pomeru,
- h) povinnosti príslušníkov,
- i) odmeny a kárne opatrenia,
- j) pracovný čas,
- k) starostlivosť o príslušníkov,
- l) spoločné ustanovenia pracovno-právneho vzťahu príslušníkov,
- m) hodnosti a rovnošata (už nebola rovnaká s vojskom),
- n) vymenúvanie a povyšovanie do hodností,
- o) odnímanie hodnosti. [6]

Vo štvrtej časti „jednotky požiarnej ochrany“ boli určené druhy jednotiek požiarnej ochrany a to :

- a) útvary zboru požiarnej ochrany,
- b) závodné požiarne útvary,

c) dobrovoľné jednotky požiarnej ochrany.

Zákonom boli určené základné úlohy jednotiek, ich riadiace činnosti v jednotkách požiarnej ochrany, odborná spôsobilosť, príprava a tiež poskytovanie pomoci pri zdolávaní požiaru. [6]

V piatej časti boli určené podmienky „spolupráce s dobrovoľnými spoločenskými organizáciami“, kde „Ministerstvo vnútra, národné výbory a ostatné orgány a organizácie pri plnení úloh podľa tohto zákona spolupracujú s príslušnými orgánmi dobrovoľných spoločenských organizácií, najmä Zväzu požiarnej ochrany, Revolučného odborového hnutia a Socialistického zväzu mládeže.“ [6]

V šiestej časti „postih organizácii a občanov“ boli určené pokuty organizáciám a priestupky.

V siedmej časti „náhrada škody“ bolo riešené odškodnenie úrazov pri činnosti zdolávania požiarov, jednorazové mimoriadne odškodnenie pre nezaopatrených pozostalých a náhrada vecnej škody. [6]

V ôsmej časti „spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia“ boli riešené :

- a) oprávnenia osôb poverených plnením úloh na úseku požiarnej ochrany,
- b) povinnosť mlčanlivosti,
- c) ocenenie mimoriadnej odvahy,
- d) živelné pohromy a iné mimoriadne udalosti,
- e) hodnosti a rovnošaty pracovníkov a členov,
- f) vzťah zákona k všeobecným predpisom o správnom konaní,
- g) zákaz používania jednotiek požiarnej ochrany a vecných prostriedkov požiarnej ochrany (mimo ich určenia),
- h) prechodné ustanovenia,
- i) záverečné ustanovenia (aké nariadenia budú prijaté a ktoré strácajú splatnosť). [6]

4.1.6 Zákon 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi

Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení zákona č. 438/2002 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z. a zákona č. 347/ 2004 Z. z. a zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov ,ktoré nadobudli účinnosť

1. apríla 2002 nahradili doposiaľ účinný zákon Slovenskej národnej rady č. 126/1985 Zb. o požiarnej ochrane v znení neskorších predpisov. [7]

Zákon č. 314/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov upravuje podmienky na ochranu života a zdravia fyzických osôb, majetku a životného prostredia pred požiarom a ustanovuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí na úseku ochrany pred požiarom. Predmetom úpravy sú aj úlohy hasičských jednotiek pri vykonávaní záchranných prác pri požiaroch, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. Tento zákon ďalej upravuje aj povinnosti orgánov štátnej správy a ďalších ústredných orgánov, obcí, právnických osôb, podnikajúcich fyzických osôb a fyzických osôb na úseku ochrany pred požiarom, druhy hasičských jednotiek, ich zriaďovanie a povinnosti pri zdolávaní požiarov a vykonávaní záchranných prác, úlohy Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky a iných občianskych združení na úseku ochrany pred požiarom, ako aj sankcie za porušovanie povinností vyplývajúcich z predpisov o ochrane pred požiarom. [7]

4.2 Požiarne bezpečnosť stavieb

Keď sa pozrieme na štatistiky, tak zistíme, že požiare v bytových domoch patria k najčastejším. V spôsobených materiálnych škodách ako aj v stratách na životoch vedú rebríčky štatistik. Väčšina vzniknutých požiarov je založená nešťastnou náhodou, nedbanlivosťou alebo ignorovaním základných bezpečnostných zásad.

Všetky budovy, ktoré sa na Slovensku postavia musia spĺňať základné požiadavky na požiarne bezpečnosť preto sa na požiarne bezpečnosť musí myslieť už pri projektovaní stavby, tak aby v prípade požiaru bola na určitý čas garantovaná nosnosť a stabilita nosnej konštrukcie a aby sa obmedzilo šírenie ohňa a dymu v stavbe a zamedzilo sa prenosu požiaru na inú stavbu a takisto bola možná bezpečná evakuácia ľudí. [12]

V rámci stavebného konania od územného rozhodnutia až po kolaudačné konanie a takisto pri zmene účelu užívania stavby príslušný orgán vykonávajúci štátny požiarne dozor posudzuje požiarne bezpečnosť stavby. Základnou povinnosťou správcu je zabezpečiť požiadavky ochrany pred požiarom stanovené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších

predpisov osobou s požadovanou odbornou spôsobilosťou. V projekčnej činnosti je takouto osobou špecialista požiarnej ochrany a po odovzdaní stavby do užívania, ak sa stavba využíva na podnikateľskú činnosť alebo ak ide o bytový dom, je potrebné, aby požiadavky ochrany pred požiarmi zabezpečil technik požiarnej ochrany. Od 1. júla 2009 nadobudla účinnosť novela zákona o ochrane pred požiarmi, v ktorej sú konkrétne povinnosti vlastníka bytového domu, spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome a správcu bytového domu. Tieto povinnosti sa vzťahujú na spoločné časti a zariadenia bytového domu. [12]

4.2.1 Preventívne protipožiarne prehliadky

Základnou povinnosťou správcu budovy je vykonávať pravidelné preventívne protipožiarne prehliadky a odstraňovať zistené nedostatky. V obytných domoch je lehota takýchto prehliadok stanovená na každých 12 mesiacov, v priestoroch, kde sa vykonáva iba administratívna činnosť každých 6 mesiacov a každé 3 mesiace v ostatných objektoch. Obsahom preventívnej protipožiarnej prehliadky je kontrola organizačného zabezpečenia ochrany pred požiarmi, porovnanie skutočného stavu s dokumentáciou ochrany pred požiarmi, stavebného riešenia objektu, zariadení na protipožiarne zásah, trvalej priechodnosti únikových ciest, skladovania horľavých látok, kontrola funkčnosti požiarotechnických zariadení, požiarneho vodovodu a zdrojov vody na hasenie požiarov a v neposlednom rade stav technických zariadení. Túto kontrolu vykonáva vlastník budovy prostredníctvom technika požiarnej ochrany, ktorý o vykonaní tejto kontroly vyhotoví záznam do požiarnej knihy, kde uvedie dátum, kedy bola kontrola vykonaná, zistené skutočnosti, navrhované opatrenia a spôsob odstránenia nedostatkov. Požiarna kniha sa predkladá raz za tri mesiace vedúcemu organizačnej zložky, ktorý svojím podpisom potvrdí, že bol so zistenými skutočnosťami oboznámený a berie zodpovednosť za ich odstránenie. [12]

4.2.2 Dokumentácia ochrany pred požiarmi pre obytné budovy

V zmysle § 6a zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov „Vlastník bytového domu, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome a správca bytového domu (zákon č. 182/1993

Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov) je povinný zabezpečiť pri správe bytového domu plnenie úloh ochrany pred požiarmi, ktoré sa týkajú spoločných častí bytového domu a spoločných zariadení bytového domu, podľa § 4 písm. a) až c), g) až i) a k) až q), § 5 písm. a) až c), i) a j) a § 8 písm. d) citovaného zákona“. (pozn. povinnosti sú uvedené v mat. povinnosti vlastníka bytového domu, spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v obytnom dome a správca bytového domu). [13]

§ 4 písm. g) citovaného zákona ukladá - umožniť orgánu vykonávajúcemu štátny požiarny dozor a obci vstup do objektov a priestorov na účely vykonania kontroly plnenia povinností na úseku ochrany pred požiarmi, poskytovať mu požadované doklady, dokumentáciu ochrany pred požiarmi a súvisiace podklady a informácie. [13]

Na základe vyššie uvedeného za primeranú dokumentáciu na úseku ochrany pred požiarmi pre obytné budovy môžeme považovať napr. :

- požiarny poriadok pracoviska,
- požiarné poplachové smernice,
- požiarna kniha,
- doklady o kontrole požiarotechnických zariadení a požiarneho vodovodu,
- údaje o požiaroch, príčinách vzniku požiarov, správy o výsledkoch vykonaných rozborov a o vykonaných opatreniach na úseku ochrany pred požiarmi,
- riešenie protipožiarnej bezpečnosti stavby v projektovej dokumentácii stavby,
- dokumentácia o požiarnebezpečnostnej charakteristike užívanej stavby,
- ďalšie doklady v zmysle osobitných predpisov (vyhláška č. 124/2000 Z. z., vyhláška č. 94/2004 Z. z., vyhláška č. 96/2004 Z. z., vyhláška č. 142/2004 Z. z., vyhláška č. 258/2007 Z. z.) 24 ods. 1 vyhlášky MV SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov. [13]

Dokumentácia ochrany pred požiarmi pre obytné budovy:

1. požiarna kniha (alebo záznamník na vykonávanie záznamov o vykonaných preventívnych protipožiarnej prehliadkach zistených nedostatkoch a o spôsobe ich odstránenia, o kontrole dokumentácie ochrany pred požiarmi a pod.),
2. požiarné poplachové smernice (ak sú spracované pre obytné budovy),
3. požiarny poriadok (ak je určené miesto so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru),

4. doklady o kontrole požiarotechnických zariadení a požiarnych vodovodov,
 - prenosné hasiace prístroje (potvrdenie o vykonaní kontroly, potvrdenie o oprave a plnenia),
 - elektrická požiarňa signalizácia – ak je inštalovaná (doklady o kontrolách a odborných prehliadkach, návod na obsluhu a údržbu, pokyny na obsluhu, prevádzkovú knihu, blokovú schému, kópie dokladov o overení zhody, projekt skutočného vyhotovenia),
 - požiarne uzávery – požiarne dvere ak sú inštalované (certifikát, prevádzkový pokyn, prevádzkový denník),
 - požiarne vodovody - vnútorný požiarňový vodovod, hadicové zariadenie, nástenné hydranty (tlakové skúšky požiarneho vodovodu aj suchovodu, záznam o kontrole, tlakové skúšky požiarňových hadíc), [13]
5. údaje o požiaroch, príčinách vzniku požiarov, správy o výsledkoch vykonaných rozborov a o vykonaných opatreniach na úseku ochrany pred požiarom,
6. riešenie protipožiarnej bezpečnosti stavby v projektovej dokumentácii stavby,
7. dokumentácia o požiarnebezpečnostnej charakteristike užívanej stavby (dokumentácia o požiarnebezpečnostnej charakteristike užívanej stavby sa vypracúva vtedy, ak stavba nemá spracované riešenie protipožiarnej bezpečnosti v projektovej dokumentácii stavby),
8. ďalšie doklady v zmysle osobitných predpisov,
 - elektrické zariadenia (projektová dokumentácia skutočného vyhotovenia, protokoly o určení vonkajších vplyvov alebo prostredí, záznamy o vykonaných kontrolách a odstránení nedostatkov, záznamy o odborných prehliadkach a skúškach),
 - bleskozvody (záznamy o vykonaných kontrolách a odstránení nedostatkov, záznamy o odborných prehliadkach a skúškach), [13]
 - plynové zariadenia (záznamy o vykonaných kontrolách a odstránení nedostatkov, záznamy o odborných prehliadkach a skúškach),
 - komíny (potvrdenie o vykonaní čistenia a kontroly komína alebo dymovodu, alebo denník čistenia a kontroly komína alebo dymovodu, potvrdenie o vykonaní preskúšania komína), [13]
9. iné, napr.:
 - pokyn pre činnosť so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru (činnosti môžu byť napr. zváranie, lepenie horľavých podlahových a strešných krytín a pod.),

- doklady o prenájme (nebytové priestory pre právnické osoby, fyzické osoby - podnikateľov). [13]

4.2.3 Projektová a technická dokumentácia

Každá stavba musí mať v rámci jednotlivých stupňov stavebného konania spracované riešenie požiarnej bezpečnosti. Textová časť projektu obsahuje základnú charakteristiku stavby, určenie požiarneho rizika jednotlivých požiarlych úsekov, technické podmienky požiarnej bezpečnosti konštrukcií, osadenie stavby osobami a s ním spojené riešenie únikových ciest, určenie odstupových -vzdialeností od stavby, vybavenie stavby požiarnotechnickými zariadeniami, zabezpečenie stavby vodou na hasenie požiarov, riešenie vykurovania a vetrania stavby, určenie požiadaviek na elektroinštaláciu, zhodnotenie zdrojov a rozvodov plynu, posúdenie požiarnej bezpečnosti pri umiestňovaní technologického alebo technického zariadenia a posúdenie dokumentácie z hľadiska vhodnosti použitia stavebných výrobkov. Všetky požiadavky uvedené v textovej časti sa premietnu do výkresovej časti projektovej dokumentácie. Riešenie požiarnej bezpečnosti stavby je obsahom technickej dokumentácie stavby a je nutné ho archivovať počas celej životnosti budovy. Na základe tohto dokumentu vykonáva technik požiarnej ochrany v rámci preventívnej protipožiarnej prehliadky kontrolu stavebného riešenia objektu. [12]

Požiarnebezpečnostná charakteristika stavby

Novelou zákona o ochrane pred požiarlymi sa umožnilo nahradiť riešenie požiarnej bezpečnosti stavby takzvanou požiarnebezpečnostnou charakteristikou užívanej stavby. Tento dokument je možné spracovať pre stavby, ktoré si v čase projektovania nevyžadovali riešenie protipožiarnej ochrany. Ide najmä o historické budovy a budovy projektované pred rokom 1976, pričom v týchto budovách neprišlo k zmene účelu užívania stavby. Požiarnebezpečnostnú charakteristiku užívanej stavby môže spracovať technik požiarnej ochrany. Obsah dokumentu je stanovený vo vyhláske Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov. Vzorová dokumentácia by mala byť zverejnená na stránke Hasičského a záchranného zboru. Povinnosťou vlastníka alebo správcu budovy je spracovať túto charakteristiku do 31. mája 2010. [12]

4.2.4 Zásady protipožiarnej bezpečnosti v obytných budovách

Požiare spôsobujú straty na životoch, poškodenia zdravia i závažné škody na majetku právnických osôb, fyzických osôb - podnikateľov a fyzických osôb (občanov). Preto je povinnosťou právnických osôb, fyzických osôb - podnikateľov a fyzických osôb (občanov) požiarom predchádzať a v prípade ich vzniku prispieť na ich zdolávanie. Prevažná väčšina požiarov v obytných budovách vzniká porušením povinnosti fyzických osôb (občanov) na úseku ochrany pred požiarimi a vyplývajúcich protipožiarnych a bezpečnostných zásad v obytných budovách. Základom účinnej ochrany pred požiarimi je dôsledné dodržiavanie povinnosti fyzických osôb (občanov) na úseku ochrany pred požiarimi a ich aktívna účasť na zabezpečovaní súvisiacich protipožiarnych preventívnych opatrení. § 6a zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov stanovuje, že vlastník bytového domu, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome a správca bytového domu je povinný zabezpečiť pri správe bytového domu plnenie úloh ochrany pred požiarimi, ktoré sa týkajú spoločných častí bytového domu a spoločných zariadení bytového domu, podľa § 4 písm. a) až c), g) až i) a k) až q), § 5 písm. a) až c), i) a j) a § 8 písm. d) citovaného zákona. [14]

Zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

Obsahom týchto „Zásad“ sú základné povinnosti fyzických osôb (občanov) pri predchádzaní požiarov v obytných budovách a pri ich zdolávaní, ktoré im vyplývajú zo zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov. [14]

4.3 Vyhláška MV SR č. 288/2000 Z.z.

Vyhláška MV SR č. 288/2000 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na požiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb. [8, s. 5]

Stavba sa z hľadiska požiarnej bezpečnosti navrhuje, realizuje a užíva tak, aby v prípade vzniku požiaru:

- a) zostala na čas určený technickými špecifikáciami zachovaná jej nosnosť a stabilita,

- b) bola umožnená bezpečná evakuácia osôb a zvierat z horiacej, alebo požiarom ohrozenej stavby na voľné priestranstvo alebo do iného požiarom neohrozeného objektu,
- c) sa zabránilo šíreniu požiaru a dymu medzi jednotlivými požiarными úsekmi vnútri stavby alebo na inú stavbu,
- d) bol umožnený odvod splodín horenia mimo stavby,
- e) bol umožnený účinný a bezpečný zásah jednotky požiarnej ochrany pri zdolávaní požiaru a vykonávaní záchranných prác. [8, s. 5]

Pri zmene stavby alebo pri zmene užívania priestorov stavby sa nesmie znížiť požiarne bezpečnosť celej stavby alebo jej časti a bezpečnosť osôb alebo sťažiť zásah jednotky požiarnej ochrany.

Projektová dokumentácia stavby musí z hľadiska požiarnej bezpečnosti obsahovať najmä:

- a) členenie stavby na požiarne úseky,
- b) určenie požiarneho rizika,
- c) určenie požiadaviek na konštrukcie stavby,
- d) zabezpečenie evakuácie osôb a zvierat,
- e) určenie požiadaviek na únikové cesty,
- f) určenie odstupových vzdialeností,
- g) určenie požiarnebezpečnostných opatrení,
- h) určenie zariadení na protipožiarne zásah. [8, s. 5]

V § 94 Stavby na bývanie a ubytovanie sa podľa počtu obytných buniek v stavbe členia na:

- stavby skupiny A,
- stavby skupiny B.

- Obytná bunka je:

- byt,
- izba alebo skupina izieb s príslušenstvom na ubytovanie najviac 20 osôb. [8, s. 33]

1. Stavba na bývanie a ubytovanie skupiny A je stavba s najviac dvoma obytnými bunkami.

2. Stavba na bývanie a ubytovanie skupiny A môže tvoriť jeden požiarne úsek, a to sa nevzťahuje na priestory, ktoré sa nachádzajú v tejto stavbe. Vstavané alebo pristavané prevádzkarne, ak nie sú súčasťou obytnej bunky. Súčasťou bytovej bunky môžu byť miestnosti nesúvisiace s prevádzkou bytu, napr. kancelária, ordinácia, obchod s plochou najviac 40 m².
3. Stavba na bývanie a ubytovanie skupiny B je stavba s viac ako dvoma obytnými bunkami.
4. Úniková cesta v stavbe uvedenej v odseku 2 musí byť široká najmenej 0,9 m a šírka dverí na tejto únikovej ceste nesmie byť menšia ako 0,8 m, to sa nevzťahuje na priestory :
 - domové vybavenie
 - a. kotolňa so skladoom paliva,
 - b. sklad paliva, ak je stavebne oddelený od kotolne,
 - c. ostatné priestory domového vybavenia, aj pre viac sekcií obytného domu.
 - iné priestory, ktoré sú umiestnené v stavbe určenej na bývanie alebo na ubytovanie. [8, s. 33-35]

4.4 Požiarne riziko STN 92 0201-1

Požiarne riziko vyjadrené výpočtovým požiarne zaťažením alebo ekvivalentným časom trvania požiaru sa určuje :

- v rámci požiarneho úseku pre priemerné požiarne zaťaženie p ,

Výpočtové požiarne zaťaženie pre vybrané prevádzkarne a priestory, ktoré tvoria samostatné požiarne úseky, sa môže určiť podľa tabuľky K.1, prílohy K (normatívnej), alebo požiarne zaťaženie p_v sa vypočíta podľa rovnice :

$$p_v = p \cdot a \cdot b,$$

(1)

kde : p_v výpočtové požiarne zaťaženie v kg.m⁻²,
 a súčiniteľ horľavých látok bez rozmeru,
 b súčiniteľ odvetrania bez rozmeru,

- pre vymedzenú časť požiarneho úseku určenú sústredeným požiarne zaťažením p_m .

Výpočtové požiarne zaťaženie P_{vm} prislúchajúce sústredenému požiarnému zaťaženiu sa vypočíta podľa rovnice :

$$p_{vm} = p_m \cdot a \cdot b,$$

(2)

- kde : p_{vm} výpočtové požiarne zaťaženie prislúchajúce sústredenému požiarnému zaťaženiu v $\text{kg}\cdot\text{m}^{-2}$,
 p_m sústredené požiarne zaťaženie v $\text{kg}\cdot\text{m}^{-2}$,
 a súčiniteľ horľavých látok bez rozmeru,
 b súčiniteľ odvetrania bez rozmeru.

Požiarne riziko podľa 3.1.1 je možné určiť aj pre časti požiarneho úseku (časti miestnosti, jednotlivé miestnosti, skupiny miestnosti). Takto zistené najvyššie požiarne riziko sa môže považovať za požiarne riziko celého požiarneho úseku. [8, s. 59-60]

4.5 STN 73 0834

Požiarne zaťaženie, základné ustanovenia

Aby sa zabránilo voľnému šíreniu požiaru v stavbe, stavba sa spravidla delí na požiarne viac požiarnych úsekov. Požiarne úsek je celá stavba alebo jej časť, ktorá je oddelená od inej stavby alebo od jej ostatných častí požiarou deliacou konštrukciou alebo odstupovou vzdialenosťou. [8, s. 134]

Stavba sa člení na požiarne úseky vtedy, ak:

- plocha požiarnych podlaží stavby presahuje dovolenú plochu požiarneho úseku,
- počet požiarnych podlaží stavby je väčší ako dovolený počet požiarnych podlaží v požiarne úseku podľa STN 92 0201-1,
- v ňom je aj iný priestor, ktorý musí tvoriť samostatný požiarne úsek, podľa platných právnych predpisov.

Požiarne úsek môže tvoriť viac stavieb, ak súčasne:

- plocha na ktorej sa nachádzajú je menšia ako dovolená plocha požiarneho úseku,
- plocha jednotlivých stavieb je menšia ako 50 m^2 a vzdialenosť medzi nimi je menšia ako ich odstupná vzdialenosť. [8, s. 134]

Požiarne odolnosť konštrukcie stavby, požiarneho uzáveru alebo zaveseného podhl'adu (ďalej „konštrukcia“) je schopnosť konštrukcie odolávať účinkom požiaru

určitý čas tak, aby nedošlo k porušeniu jej funkcie. Konštrukcie sa podľa zaťaženia členia na nosné a nenosné. [8, s. 137]

Požiarne odolnosť konštrukcie sa určuje preukaznou skúškou podľa skúšobných noriem alebo výpočtom podľa technickej normy, napríklad STN P ENV1996-1-2.

Požiarne odolnosť konštrukcie sa hodnotí stanovenými kritériami a časom v minútach. [8, s. 137]

Na hodnotenie požiarnej odolnosti konštrukcií sa používajú tieto kritériá a symboly:

- a) nosnosť a stabilita – R,
- b) celistvosť – E,
- c) tepelná izolácia – I,
- d) izolácia riadená radiáciou – W,
- e) predpokladané zvláštne mechanické vplyvy – M,
- f) uzáver vybavený automatickým zatváracím zariadením – C,
- g) konštrukcie s osobitným obmedzením prieniku dymu – S. [8, s. 138]

Na hodnotenie požiarnej odolnosti konštrukcií sa používajú tieto triedy:

- a) nosné konštrukcie
 1. REI a čas vyjadrený v minútach – minimálny čas, v ktorom sú splnené kritériá nosnosti a stability, celistvosti a tepelnej izolácie, napr. REI 30,
 2. RE a čas vyjadrený v minútach – minimálny čas, v ktorom sú splnené kritériá nosnosti, stability a celistvosti, napríklad RE 30,
 3. R a čas vyjadrený v minútach - minimálny čas v ktorom sú splnené kritériá nosnosti a stability napríklad R 30.
- b) nenosné konštrukcie
 1. EI a čas vyjadrený v minútach – minimálny čas, v ktorom sú splnené kritériá celistvosti a tepelnej izolácie, napríklad EI 30,
 2. E a čas vyjadrený v minútach – minimálny čas, v ktorom je splnené kritérium celistvosti, napríklad E 30. [8, s. 138]

Na zaistenie požadovaného stupňa požiarnej bezpečnosti požiarneho úseku alebo jeho vymedzenej časti podľa kapitoly 3 sa stavebné konštrukcie zaraďujú do stupnice požiarnej odolnosti (15), (20), (30), (45), (60), (90), (120), (180), (240) a (360) minút. [8, s. 138]

4.6 Zásobovanie vodou na hasenie

Podľa vyhlášok MV SR č. 699 a 94/2004 a STN 92 0400 platí:

- Pre bytové a polyfunkčné budovy, zdravotnícke zariadenia, sociálne služby, malé predajne, garáže sa navrhujú hadicové navijaky (HN) min svetlosti DN 25 s hubicou priemeru 10 mm:
 - výpočtový prietok $q_{HN} = 59 \text{ l.min}^{-1}$, t.j. $0,98 \text{ l.s}^{-1}$ (resp. $1,0 \text{ l.s}^{-1}$)
 - požadovaný pretlak na výtoku $p_{HN} = 0,2 \text{ MPa}$
- V budovách s požiarou výškou $> 30 \text{ m}$ sa navrhujú aj nezavodnené požiarne vodovody (suchovody) ukončené na fasáde tlakovou spojkou B a na každom podlaží výtokovými ventilmi DN 52.
- V budovách s požiarou výškou $> 60 \text{ m}$ sa navrhujú aj zavodnené vnútorné požiarne vodovody na každom podlaží výtokovými ventilmi DN 52.
- Pre predajné sklady, výstaviská, štúdiá, javiská a zákulisia sa navrhujú hadicové zariadenia (HZ) s hadicou so svetlosťou 33 mm, s hubicou priemeru 12 mm:
 - výpočtový prietok $q_{HN} = 90 \text{ l.min}^{-1}$, t.j. $1,5 \text{ l.s}^{-1}$
 - požadovaný pretlak na výtoku $p_{HN} = 0,2 \text{ MPa}$
- V ostatných prípadoch stačí inštalovať hadicové zariadenia min svetlosti DN 19 s hubicou priemeru 7 mm: [9]
 - výpočtový prietok $q_{HN} = 31 \text{ l.min}^{-1}$, t.j. $0,52 \text{ l.s}^{-1}$
 - požadovaný pretlak na výtoku $p_{HN} = 0,2 \text{ MPa}$
- Vnútorné zvislé potrubie pre viac ako 2 HZ sa navrhuje súčasné použitie najmenej 2 HZ.
- Pri návrhu spoločnej prípojky sa táto navrhuje na prietok, ktorý je väčší. Pre prietok vody na hasenie sa uvažuje so súčasnosťou 3HN (t.j. prietokom $Q_{FW} = 3,0 \text{ l.s}^{-1}$). [9]

4.7 Štatistika požiarovosti

4.7.1 Vybrané ukazovatele požiarovosti v SR za rok 2007

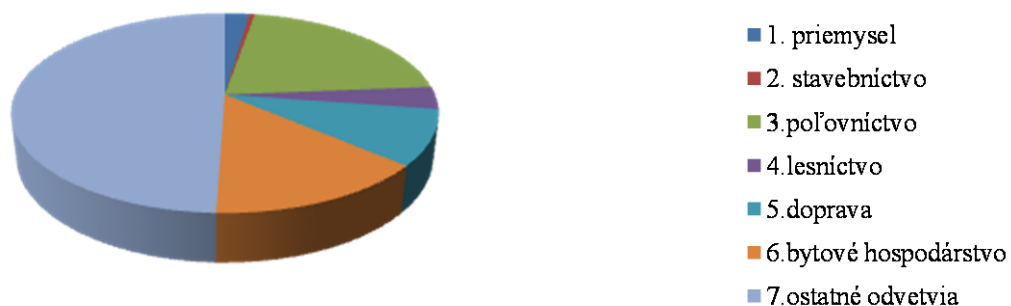
Tabuľka 1, zdroj [10]

Požiarov spolu v SR	14 366
z toho :	
priemysel	319
stavebníctvo	70
poľnohospodárstvo	3 018
lesníctvo	521
doprava	1 284
bytové hospodárstvo	2 048
ostatné odvetvia	7 106
Usmrtené osoby	53
Osoby zranené	234
Priame hmotné škody	
(mil. Sk)	1 413,5
(mil. €)	46,9
Uchránené hodnoty	
(mil. Sk)	5 515,2
(mil. €)	183,1

V roku 2007 vzniklo na území Slovenskej republiky celkom 14 366 požiarov. Z toho priame hmotné škody spôsobené na majetku sa vyšplhali na čiastku 46,9 milióna eur. Uchránené hodnoty, ktoré sa podarilo rýchlym zásahom Záchraného a hasičského zboru uchrániť boli vyčíslené na hodnotu 183,1 milióna eur. Zo štatisticky sledovaných odvetví vzniklo v bytovom hospodárstve 2 048 požiarov. V doleuvedenom grafe sú znázornené požiare v jednotlivých odvetviach v grafickej forme.

Graf 1, zdroj: vlastné vyhotovenie

Požiarovosť v roku 2007

4.7.2 Vybrané ukazovatele požiarovosti v SR za rok 2008

Tabuľka 2, zdroj [10]

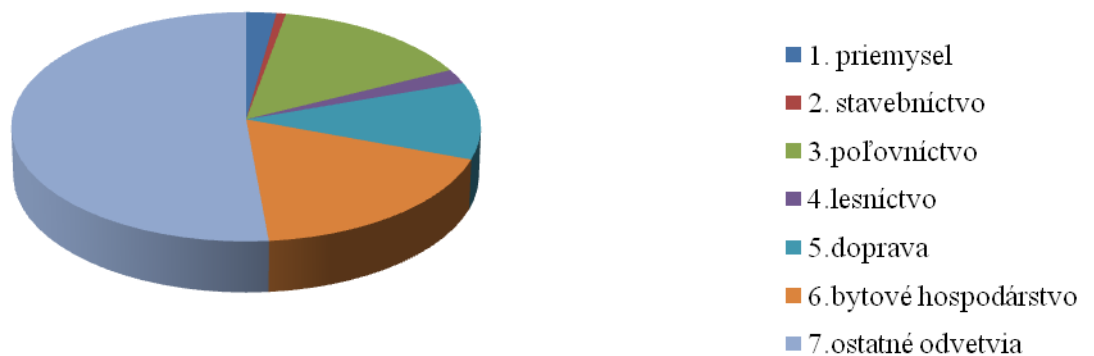
Požiarov spolu v SR	11 045
z toho :	
priemysel	244
stavebníctvo	76
poľnohospodárstvo	1 633
lesníctvo	224
doprava	1 203
bytové hospodárstvo	1 983
ostatné odvetvia	5 682
Usmrtené osoby	68
Osoby zranené	232
Priame hmotné škody	
(mil. Sk)	1 310,3
(mil. €)	43,5
Uchránené hodnoty	

(mil. Sk)	5 840,0
(mil. €)	193,8

V roku 2008 vzniklo na území Slovenskej republiky celkom 11 045 požiarov, čo bolo v porovnaní s rokom 2007 o 3 321 požiarov menej ako v roku 2007. Priame hmotné škody spôsobené na majetku v roku 2008 sa vyšplhali na čiastku 43,5 milióna eur. Vzhľadom na menší počet vzniknutých požiarov v roku 2008 boli hmotné škody nižšie oproti roku 2007 o 3,4 milióna eur. V roku 2008 boli vyčíslené uchránené hodnoty v sume 193,8 milióna eur. Zo štatisticky sledovaných odvetví vzniklo v bytovom hospodárstve 1 983 požiarov, čo predstavovalo o 65 požiarov menej ako v roku 2007. Z tohto porovnania môžeme konštatovať značné zníženie celkového počtu požiarov v roku 2008 ako aj zníženie počtu požiarov v bytových domoch. V doleuvedenom grafe sú znázornené požiare za rok 2008 v jednotlivých odvetviach v grafickej forme.

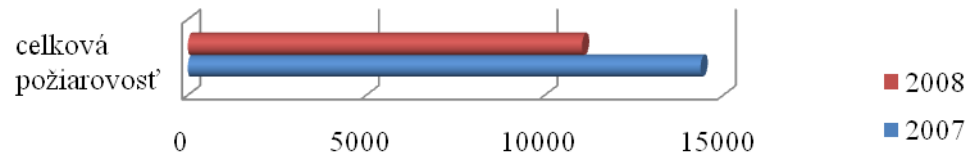
Graf 2, zdroj: vlastné vyhotovenie

Požiarovosť v roku 2008

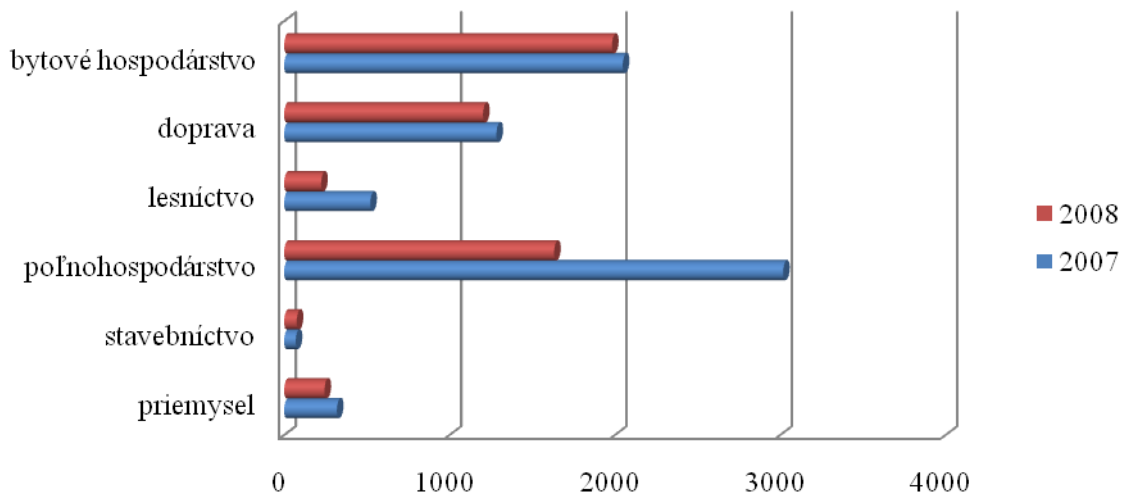

4.7.3 Grafické porovnanie požiarovosti v rokoch 2007 a 2008

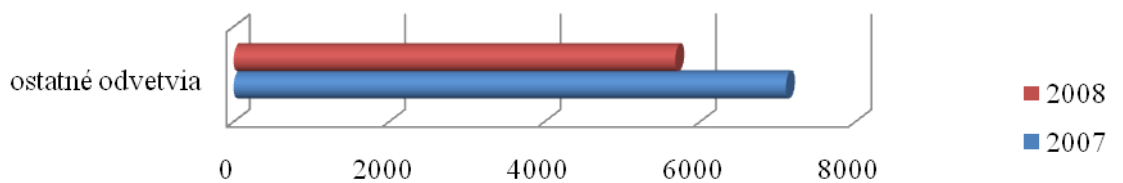
Graf 3, zdroj: vlastné vyhotovenie

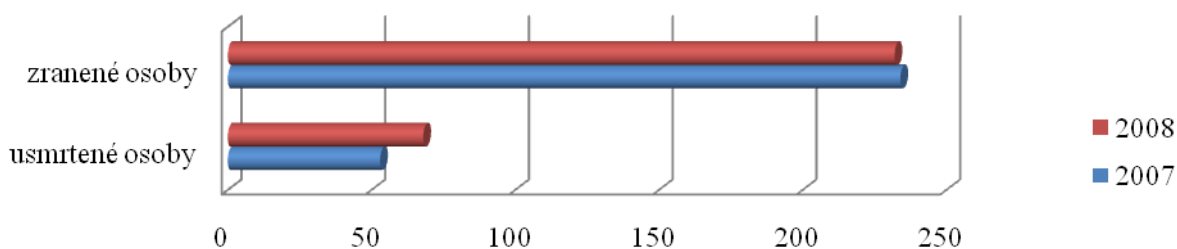
Graf 4, zdroj: vlastné vyhotovenie

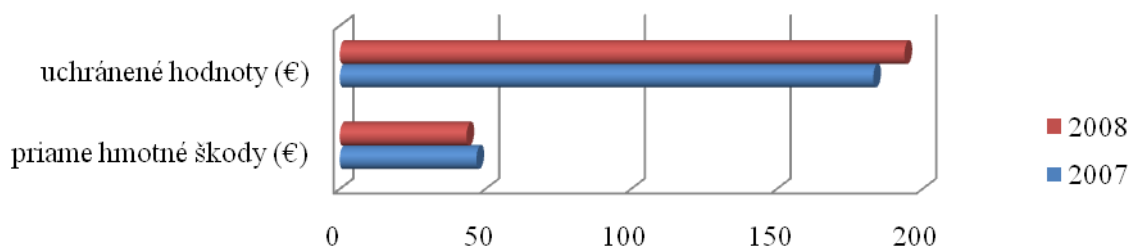
Graf 5, zdroj: vlastné vyhotovenie

Graf 6, zdroj: vlastné vyhotovenie

Graf 7, zdroj: vlastné vyhotovenie

4.8 Prevencia pred požiarimi

Prevencia stojí vždy menej ako materiálne škody, ktoré pri požiaroch vznikajú. Pri požiarnej prevencii to platí dvojnásobne. V histórii mesto Levice zažilo viacero veľkých požiarov, ktoré so sebou priniesli aj veľké materiálne škody. Občania mesta si určite pamätajú veľký požiar Levickej textilky, ktorý v roku 1976 ochromil na čas výrobu závodu ako aj nedávny požiar obchodného domu Dituria s ktorým HaZZ v Leviciach a požiarne jednotky z okolia bojovali niekoľko hodín. Preto je súčasťou HaZZ aj odbor požiarnej prevencie.

Odbor požiarnej prevencie sa podieľa na riadení výkonu štátnej správy na úseku ochrany pred požiarimi:

- *plní úlohy súvisiace s vykonávaním štátneho požiarneho dozoru a hlavného štátneho požiarneho dozoru,*
- *plní úlohy súvisiace s posudzovaním dokumentácie stavieb, vrátane technológií pre ktoré nie sú upravené podmienky ochrany pred požiarimi, ako aj dokumentácie stavieb, ktoré sa uskutočňujú v územných obvodoch dvoch alebo viacerých krajov; spolupracuje s orgánmi štátnej správy pôsobiacimi na úseku investičnej výstavby, [11]*
- *spracúva na základe poznatkov z kontrolnej činnosti a z rozborov príčin vzniku požiarov analýzy úrovne zabezpečovania a vykonávania ochrany pred požiarimi a určuje obsahové zameranie preventívnej činnosti,*
- *usmerňuje spoluprácu krajských riaditeľstiev zboru a okresných riaditeľstiev zboru pri plnení ich úloh so štátnymi orgánmi, obcami, právnickými osobami a fyzickými osobami, ako aj občianskymi združeniami najmä z hľadiska prípravy a realizácie opatrení na predchádzanie požiarom,*
- *spracúva zásady obsahového zamerania a organizačného zabezpečenia preventívnych protipožiarnych opatrení pre obdobia a pre činnosti so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiarov (ochrana lesov pred požiarimi, ochrana úrody pred požiarimi a podobne),*
- *podieľa sa na plnení úloh technickej normalizácie pre oblasť protipožiarnej bezpečnosti najmä v nadväznosti na zavádzanie európskych a medzinárodných noriem do sústavy slovenských technických noriem a podieľa sa na riešení týchto úloh; podieľa sa na spracúvaní stanovísk k návrhom technických noriem a ich zmien z hľadiska ochrany pred požiarimi a dáva podnety na vypracúvanie revízií a zmien noriem,*
- *plní úlohy súvisiace s integráciou Slovenskej republiky do Európskej únie, najmä pokiaľ ide o zosúlad'ovanie právnych predpisov Slovenskej republiky s predpismi Európskej únie,*
- *spolupracuje s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy vo veciach udeľovania autorizácie, posudzovania zhody, technického osvedčovania a výkonu*

dohľadu nad trhom určených výrobkov; zabezpečuje v súčinnosti s autorizovanými osobami skúšanie určených vlastností požiarnotechnických zariadení,

- *spracúva stanoviská k novým a dovážaným výrobkom a technologickým zariadeniam, ktoré neboli určené na posudzovanie zhody autorizovanými osobami najmä z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti; posudzuje pri kontrolnej činnosti požiarno-technické charakteristiky materiálov, výrobkov a rozhoduje v prípade potreby o vykonaní ich overenia, za tým účelom spolupracuje s akreditovanými osobami, výrobcami a príslušnými orgánmi a inštitúciami, [11]*
- *podieľa sa na spracúvaní návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov s technickým obsahom týkajúcich sa najmä zabezpečovania ochrany pred požiarmi pri výstavbe a prevádzkovaní stavebných objektov a technologických zariadení, pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulácii s požiarno nebezpečnými látkami a predpisov, ktorými sa určujú podmienky protipožiarnej bezpečnosti výrobkov a činností, pri ktorých hrozí nebezpečenstvo vzniku požiaru; spracúva návrhy interných predpisov v rozsahu vymedzenej pôsobnosti,*
- *spolupracuje a zúčastňuje sa pri zisťovaní príčin vzniku požiarov v závažných prípadoch, najmä z hľadiska zisťovania porušenia povinností vyplývajúcich z predpisov o ochrane pred požiarmi a navrhuje príslušné opatrenia v rámci spracúvaných požiarnotechnických expertíz,*
- *plní úlohy súvisiace s pôsobnosťou prezídia ako odvolacieho orgánu pri rozhodovaní o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaných krajskými riaditeľstvami zboru v prvom stupni a pri preskúmaní právoplatných rozhodnutí; usmerňuje krajské riaditeľstvá zboru v činnosti pri rozhodovaní o právach, povinnostiach a oprávnených záujmoch právnických osôb a fyzických osôb v správnom konaní,*
- *vykonáva poradenskú činnosť v oblasti ochrany pred požiarmi a poskytuje odbornú pomoc pri riešení ochrany pred požiarmi v objektoch a v technologických procesoch s vysokým požiarnym nebezpečenstvom,*
- *podieľa sa na vypracúvaní plánov kontrolnej činnosti prezídia na úseku požiarnej prevencie v krajských riaditeľstvách zboru a okresných riaditeľstvách zboru a zabezpečuje výkon kontrolnej činnosti na tomto úseku. [11]*

Fyzické osoby (občania) sú pri predchádzaní požiarom povinní najmä :

Konať tak, aby nedošlo k vzniku požiarov pri prevádzkovaní palivových spotrebičov, elektrotepelných spotrebičov, zariadení ústredného vykurovania a iných spotrebičov, pri skladovaní, ukladaní a pri používaní horľavých látok a pri manipulácii s otvoreným ohňom a pod., to znamená : [14]

- *Zabezpečiť prevádzku tepelných spotrebičov (elektrických, plynových a pod.) tak, aby nedochádzalo k vzniku požiarov pri ich používaní, dbať o ich inštaláciu a používanie spôsobom určeným výrobcom a nepoužívať až do doby odborného odstránenia tepelné spotrebiče, na ktorých boli zistené nedostatky.*
- *Umiestňovať iné horľavé látky v bezpečnej vzdialenosti od tepelných spotrebičov.*
- *Nenechať bez dozoru tepelné spotrebiče, ktorých technické vyhotovenie tento dozor vyžaduje (napr. spotrebiče bez automatickej regulácie).*
- *Nepripustiť, aby sa v blízkosti vykurovaných telies a iných tepelných spotrebičov nachádzali ľahko horľavé látky a materiály (papier, textil, drevo a pod.), nepoužívať na zakurovanie horľavé kvapaliny ako sú benzín, lieh, petrolej a pod.*
- *Nefajčiť a nepoužívať otvorený oheň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru ako sú napr. povalové a pivničné priestory, nepoužívať na osvetlenie zápalky, sviečky a pod..*
- *Udržiavať poriadok v pivniciach a na iných miestach, na ktorých môže dôjsť k vzniku požiaru alebo k sťaženiu zásahu hasičskej jednotky.*
- *Udržiavať v bezchybnom stave elektrickú inštaláciu a zistenú poruchu nahlásiť (majiteľovi, správcovi), nepreťažovať elektrické obvody pripájaním nadmerného množstva elektrických spotrebičov a nevykonávať neodborné opravy a zásahy do všetkých elektrických zariadení.*
- *neodhadzovať horľavé odpadky, drevo, ohorky z cigariet a iné horľavé a nehorľavé materiály do výťahovej šachty.*
- *Neskladovať rôzny materiál na schodištiach, chodbách, podestách, pavlačoch a iných priestoroch, ktoré slúžia ako únikové cesty pre fyzické osoby (občanov) a zásahové cesty pre hasičskú jednotku.*
- *Dbáť na to, aby nedochádzalo k poškodzovaniu hasiacich zariadení, najmä požiarneho vodovodu (nástených požiarnych hydrantov), požiarnych hadíc,*

prúdnic, prenosných hasiacich prístrojov a k ich používaniu na účely nesúvisiacich s ochranou pred požiarom.

- *Neskladovať rôzny (horľavý a nehorľavý) materiál tak, aby v prípade vzniku požiaru tento znemožnil prístup k rozvodným zariadeniam elektrickej energie, plynu, vody alebo sťažil záchranné práce hasičskej jednotky.*
- *Dbat' na to, aby vetracie otvory pivničných priestorov boli vždy zasklené alebo zasieťované. [14]*
- *Nevykonávať práce, ktoré môžu viesť vzniku požiaru, ak nemajú odbornú spôsobilosť, ktorú požadujú pre vykonávanie takýchto prác osobitné predpisy (napr. zváranie).*
- *Dbat' na zvýšenú opatrnosť pri skladovaní a používaní horľavých alebo iných požiarne nebezpečných látok (horľavých kvapalín, horľavých plynov, horľavých látok, chemikálií a pod.), ktoré môžu spôsobiť požiar (výbuch) alebo ho môžu ďalej rozširovať. [14]*

Okrem vyššie uvedených povinností, fyzická osoba (občan) nesmie :

- *Vypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov.*
- *Zakladať oheň v priestoroch alebo na miestach, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu.*
- *Vyvolať bezdôvodne požiarne poplach, privolať bezdôvodne hasičskú jednotku alebo zneužívať linku tiesňového volania.*

V súvislosti so zdolávaním požiarov sú fyzické osoby (občania) povinní najmä :

- *Vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených fyzických osôb, evakuovať najmä deti, staršie a choré fyzické osoby, na to využiť chodby, schodištia a ostatné únikové cesty a prechody do vedľajších domov a pod.*
- *Uhasiť vzniknutý požiar, ak je to možné dostupnými hasiacimi prostriedkami (voda, piesok, prenosné - pojazdné hasiace prístroje, vlhké prikrývky a pod.) alebo vykonať nevyhnutné opatrenia na zamedzenie jeho šírenia, vznik požiaru bezodkladne ohlásiť na ohlasovňu požiaru alebo zabezpečiť jeho ohlásenie.*
- *Zabezpečiť vetranie zadymených priestorov, chodieb, schodišť a ostatných únikových ciest slúžiacich na evakuáciu osôb pomocou ventilačných zariadení, oblokov a pod.*
- *Poskytnúť osobnú pomoc hasičskej jednotky na výzvu veliteľa zásahu a riadiť sa ich pokynmi.*

- *Poskytnúť na výzvu veliteľa zásahu, veliteľa hasičskej jednotky, dopravné prostriedky, zdroje vody, spojovacie zariadenia a iné prostriedky na zdolanie požiaru. [14]*

Ohlasovacia povinnosť

Každá fyzická osoba (občan) musí bezodkladne ohlásiť vznik požiaru na ohlasovňu požiaru (č. tel. **150, 112**, alebo iné tel. č. uvedené v domovom poriadku alebo v požiarnej poplachových smerniciach) alebo zabezpečiť jeho ohlásenie.

Každá fyzická osoba (občan) musí oznámiť bez zbytočného odkladu príslušnému Okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru požiar, ktorý vznikol v objektoch, priestoroch alebo na veciach v jej vlastníctve alebo užívaní.

V prípade vzniku požiaru (pri hlásení požiaru) je potrebné uviesť :

- kde horí (presnú adresu – ulicu, č. domu a pod.).
- Čo horí (definovať izba, pivnica, garáž a pod.).
- Kto volá a odkiaľ volá (meno, priezvisko a miesto s kadiaľ volá, t. č.).
- Uviesť ďalej napr. podrobnejšiu informáciu na ktorom poschodí, prípadne ďalšiu informáciu a vyčkať na spätný dotaz ohlasovne požiarov.

Ak sa vznik požiaru ohlasuje z telefónneho verejného automatu, treba podľa možnosti počkať na príchod hasičskej jednotky. [14]

5 Diskusia

Keby sme chceli porovnať ochranu pred požiarmi pred rokom 1950 a dneškom zistili by sme, že za posledných 50 rokov išiel vývoj v požiarnej ochrane dopredu hlavne po technickej stránke. V 50-tich rokoch minulého storočia neexistovali mobilné telefóny, počítače, moderné nehorľavé materiály, počítačové databázy ani niektoré moderné prístroje vyprošťovacej techniky. Pokrok v technickom a materiálnom vybavení Hasičského a záchranného zboru zrýchlil a zefektívnil zásahy, zlepšil bezpečnosť hasičov, ako aj samotných občanov a pomohol zachrániť množstvo životov. Nesmieme zabudnúť ani na pokrok vo vývoji nových stavebných a izolačných materiálov ako aj používanie nových stavebných postupov, ktoré zaručujú lepšiu bezpečnosť stavieb.

Za negatívum môžeme považovať zastaralé technické vybavenie HaZZ, ale nemôžeme zaprieť snahu posledných rokov o modernizáciu a lepšiu vybavenosť Hasičského a záchranného zboru. Toto je samozrejme podmienené financiami. Nakoľko je zakúpenie hasičskej techniky značne finančne náročné je modernizácia vecou dlhšieho časového obdobia.

V oblasti legislatívy nastali najväčšie zmeny v ochrane pred požiarmi v roku 2001, keď bol prijatý zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore a zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi.

V praxi je dodržiavanie všetkých zákonov, vyhlášok a nariadení pre majiteľov a správcov bytových domov niekedy trochu problematické. Majitelia ako aj správcovia bytových domov zápasia s nedostatkom finančných prostriedkov, krádežami prenosných hasiacich prístrojov, hadicových zariadení, devastáciou hydrantov a veľakrát aj s ignoráciou a ľahostajnosťou obyvateľov jednotlivých bytových domov. Riešenie problematiky zabezpečenia ochrany pred požiarmi v bytových domoch vyžaduje spoluprácu majiteľov bytov, správcov bytových domov a jednotlivých bytových družstiev s Hasičským a záchranným zborom. Bez aktívnej spolupráce všetkých zainteresovaných strán je ťažké niektoré problémy vyriešiť. Ide o problémy ako sú napr. zatarasené prístupové cesty, rozkrádanie prenosných hasiacich prístrojov vo vchodoch bytových domov a pod.

Obyčajný človek, ktorý býva v nájomnom dome kde je 20 – 50 rodín si myslí, že prekročením prahu svojho bytu sa jeho zodpovednosť a záujem o spoločné priestory a ich bezpečnosť končí. Záujem legislatívy, ktorá sa snaží v súčasnosti riešiť problematiku spoločných priestorov a ich bezpečnosť tým, že musia byť pravidelne robené preventívne kontroly spoločných priestorov, kontrola bezpečnosti konštrukčných prvkov a hlavne branie na zodpovednosť aj bývajúcich za porušovanie požiarnej bezpečnosti (napr. skladovanie horľavých látok v spoločných priestoroch – gauč, skriňa, bicykel, stará práčka, ktoré môžu zvýšiť intenzitu požiaru ale aj znemožniť únik z ohrozeného priestoru) sa bývajúcim nepáči. Pokiaľ sa nič nestane, majú len pocit obmedzovania svojho súkromia.

Ak sa však niečo stane hlavne požiar, tak v bytovom dome sú ohrození všetci hlavne dymom, ktorý znemožňuje únik ohrozených obyvateľov. V každom domovom poriadku, s ktorým majú byť obyvatelia oboznámení by malo byť jeho súčasťou aj správanie sa v takejto situácii ako napr. keď je znútra horúca kľučka, dvere neotvárať, ale riadne utiesniť napr. mokkými utierkami, ak sa pohybuje bývajúci v zadymenom priestore, tak pri zemi, nakoľko dym stúpa hore. V prípade požiaru a snahe uniknúť z ohrozeného priestoru treba vždy dýchať cez improvizované rúška (napr. mokrá vreckovka, utierka a pod.)

Môže byť akokoľvek dobrý požiarny technik, ktorý chce uplatňovať legislatívu v praxi, má skúsenosti, dobré nápady, keď...

- Nemá podporu svojich nadriadených
- Nestretne sa s ochotou spolupracovať
- Nestretne sa so snahou zistené nedostatky odstraňovať.

Len svojou prácou, nech bude akokoľvek kvalitná nebude mať úspech.

Je pekné upraviť legislatívu, ale treba pamätať v praxi aj nato, ako sa dá v skutočnom, reálnom živote uplatniť.

Najnovším problémom pre vlastníkov a správcov bytových domov je Požiarnobezpečnostná charakteristika stavby. Novela zákona o ochrane pred požiarimi umožnila nahradiť riešenie požiarnej bezpečnosti stavby požiarnobezpečnostnou charakteristikou užíwanej stavby. Väčšinou ide o historické budovy a budovy

projektované pred rokom 1976. Týka sa to aj veľkého počtu obytných budov (činžiakov), nakoľko v priebehu šesťdesiatych a sedemdesiatich rokov prebiehala vo viacerých mestách na Slovensku výstavba bytových blokov. Povinnosťou vlastníka alebo správcu budovy je spracovať požiarnebezpečnostnú charakteristiku užívanej stavby do 31. mája 2010.

V období, keď bytové domy boli majetkom štátu a bytových družstiev, požiarne bezpečnosť bola na pleciach hlavne týchto inštitúcií. Zabezpečovali opravy a odstraňovanie prípadných škôd a nájomník nebol postihnutý tým, že by musel znášať tieto náklady a uhradiť ich, ak ich spôsobil svojim ľahostajným správaním.

6 Záver

Naším prvotným cieľom v tejto bakalárskej práci bolo pokúsiť sa čitateľom priblížiť problematiku ochrany pred požiarmi v budovách. Pokúsili sme sa tiež čitateľa oboznámiť s platnou legislatívou zaoberajúcou sa touto problematikou a popísať aktuálne problémy v oblasti požiarnej bezpečnosti stavieb a prevencii pred vznikom požiarov.

Prvá časť bakalárskej práce sa venovala v súčasnosti platným právnym predpisom v oblasti ochrany pred požiarmi. Druhá a tretia kapitola sa zaoberala popisom cieľov a metodiky práce. Vo štvrtej kapitole, ktorá má názov *Výsledky* a je najobsiahlejšia sme sa venovali viacerým témam. V prvej podkapitole sme sa zaoberali históriou vzniku požiarnej ochrany a o prvých zmienkach o ochrane pred požiarmi na Slovensku, kde sme hovorili aj o *Požiarnom poriadku mesta Levice*, v ktorom sa autor tejto práce žije.

V druhej podkapitole sme sa zamerali na požiarnu bezpečnosť stavieb, kde sme sa snažili načrtnúť spôsoby požiarnej ochrany bezpečnosti stavieb v súlade s platnou legislatívou. V ďalších podkapitolách sme hovorili o preventívnych protipožiarňoch prehliadkach, dokumentácii ochrany pred požiarmi, projektovej a technickej dokumentácii a zásadách protipožiarnej bezpečnosti v obytných domoch. Vo ôsmej podkapitole sme sa zaoberali vybranými ukazovateľmi požiarovosti v rokoch 2007 a 2008 na území Slovenskej republiky a snažili sme sa tieto roky porovnať a vyhodnotiť ich. V podkapitole 4.9 sme sa venovali Prevencii. Ako hovorí samotný názov, hovorili sme o prevencii pred vznikom požiarov.

V poslednej piatej kapitole bakalárskej práce s názvom *Diskusia* sme chceli vyjadriť náš názor na ochranu pred požiarmi a problémy s ktorými sa majitelia a správcovia bytových domov stretávajú v praxi.

V úvode sme povedali, že naším prvotným cieľom v tejto bakalárskej práci bolo pokúsiť sa priblížiť problematiku požiarnej ochrany ako takej, problematiku stavu požiarnej ochrany, vznikom požiarov a následnému riešeniu a prevencii pred vznikom požiarov. Takisto sme sa pokúsili oboznámiť čitateľa s platnou legislatívou zaoberajúcou sa touto problematikou. Našou ambíciou bolo poukávanie a načrtnutie hlavných zdrojov vznikov požiarov a poukávanie na legislatívu a zákony o požiarnej

prevencii v rámci Slovenskej republiky. Dúfame, že sme náš cieľ splnili a dospeli aj k bližšiemu poznaniu problematiky požiarnej ochrany, prevencie pred požiarom a bezpečnosti stavieb. Veríme, že sme zároveň v dostatočne potrebnej miere priblížili tie právne predpisy, legislatívu a zákony, ktorým sme sa venovali v bakalárskej práci a v jej jednotlivých kapitolách.

Zoznam bibliografických odkazov

- [1] Ministerstvo vnútra SR - sekcia Hasiči a záchranári. [online]. [citované 13.01.2010]. Dostupné z <<http://www.minv.sk/?historia-2>>
- [2] BEŇUCH, Ján: 1967. *Vlastivedný zpravodaj Levického okresu - informačný materiál č. 3* – vydáva tekovské múzeum v Leviciach – hrad, s 35
- [3] Sbíрка zákonů r. 1951. [online]. [citované 01.01.2010]. Dostupné z <<http://web.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1950/sb29-50.pdf>>
- [4] Sbíрка zákonů a nařízení r. 1953. [online]. [citované 13.01.2010]. Dostupné z <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1953/sb20-53.pdf>
- [5] [online]. [citované 13.01.2010]. Dostupné z <<http://www.lexdata.cz/lexdata/sbfree.Nsf/c12571cc341df10000000000000000/c12571cc00341df1c12566d40071d1b7?OpenDocument>>
- [6] [online]. [citované 13.01.2010]. Dostupné z <<http://www.porada.sk/attachment.php?attachmentid=34275&d=1236605554>>
- [7] [online]. [citované 28.04.2010]. Dostupné z <<http://www.hazu.sk/?pageid=78>>
- [8] MRAČKO, Miroslav: 2001. *Požiarňa bezpečnosť stavieb*. Bratislava: EPOS, 2001. ISBN: 80-8057-307-7. s 246
- [9] Požiarňa bezpečnosť stavieb – domov. [online]. [citované 18.01.2010]. Dostupné z <http://www.stachemik.sk/html/_1.html>
- [10] Vybrané ukazovatele o kriminalite a požiarovosti v SR 2008. [online]. [citované 01.01.2010]. Dostupné z http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/Socialne_statistiky/kriminalita/kriminalita_a_poziare_sr.pdf
- [11] Predpisy OPP. [online]. [citované 18.01.2010]. Dostupné z <http://www.hazz.sk/Prezidium/OPP-css.asp>
- [12] [online]. [citované 28.04.2010]. Dostupné z <<http://www.asb.sk/sprava-budov/prevadzka-a-udrzba/ochrana-pred-poziarimi-v-bytovych-domoch-3841.html>>
- [13] [online]. [citované 28.04.2010]. Dostupné z <http://www.ebts.besoft.sk/_predpisy/karty/open.php?idKarty=3850>

- [14] [online]. [citované 28.04.2010]. Dostupné z <
http://www.ebts.besoft.sk/_predpisy/karty/open.php?idKarty=3832>
- [15] [online]. [citované 28.04.2010]. Dostupné z <
<http://www.ebts.besoft.sk/index.php?oblast=po&kam=dokumenty&strom=369>>